

ביטוחי חבויות מדריך מקצועי לסוכן הביטוח

מבוא	6
הרקע הנורמטיבי	7
ביטוחים על בסיס מועד קרות האירוע	
ביטוח צד שלישי	10
ביטוח חבות מעבידים	15
ביטוחים על בסיס מועד הגשת התביעה	
ביטוח חבות המוצר	18
ביטוח אחריות מקצועית	22
ביטוח דירקטורים	25
מפתח מושגים	31

לדאג לשלמות
 הענבים, לדאג
 שבציר הענבים
 יהיה בזמן הנכון,
 לדאג להפריד
 בין הגרעינים
 לקליפה, לדאג
 שלא תהיה
 תסיסה מוקדמת,
 לדאג לשמור
 את היין בחביות
 עץ אילון, לדאג
 שמקם השם לא
 מתייבש, לדאג שלא
 תהיה כניסה של חמצן ליו,
 לדאג לתווית שעל הבקבוק,
 לדאג לשלמות הענבים, לדאג
 שבציר הענבים יהיה בזמן הנכון, לדאג
 להפריד בין הגרעינים לקליפה, לדאג שלא
 תהיה תסיסה מוקדמת, לדאג לשמור את היין
 בחביות עץ אילון, לדאג שמקם השם לא מתייבש,
 לדאג שלא תהיה כניסה של חמצן ליו, לדאג
 לתווית שעל הבקבוק, לדאג לשלמות הענבים,
 לדאג להפריד בין הגרעינים לקליפה, לדאג שלא
 תהיה תסיסה מוקדמת, לדאג לשמור את היין בחביות
 עץ אילון, לדאג שמקם השם לא מתייבש, לדאג
 לתווית שעל הבקבוק, לדאג לשלמות הענבים,
 לדאג להפריד בין הגרעינים לקליפה, לדאג
 שלא תהיה תסיסה מוקדמת, לדאג לשמור
 את היין בחביות
 עץ אילון,
 לדאג
 שפסוק
 הששה לא
 מתייבש,
 לדאג שלא
 תהיה כניסה
 של חמצן ליו, לדאג
 לתווית שעל הבקבוק, לדאג

לדאג לשלמות הענבים, לדאג שבציר הענבים
 יהיה בזמן הנכון, לדאג להפריד בין הגרעינים
 לקליפה, לדאג שלא תהיה תסיסה מוקדמת,
 לדאג לשמור את היין בחביות עץ אילון, לדאג שמקם
 השם לא מתייבש, לדאג שלא תהיה כניסה של
 חמצן ליו, לדאג לתווית שעל הבקבוק, לדאג לשלמות
 הענבים, לדאג שבציר הענבים יהיה בזמן הנכון, לדאג
 להפריד בין הגרעינים לקליפה, לדאג שלא תהיה
 תסיסה מוקדמת, לדאג לשמור את היין בחביות עץ
 אילון, לדאג שמקם השם לא מתייבש, לדאג שלא
 תהיה כניסה של חמצן ליו, לדאג לתווית שעל
 הבקבוק, לדאג לשלמות הענבים, לדאג
 שבציר הענבים יהיה בזמן הנכון, לדאג
 להפריד בין הגרעינים לקליפה, לדאג
 שלא תהיה תסיסה מוקדמת,
 לדאג לשמור
 את היין
 בחביות
 עץ אילון,
 לדאג
 שפסוק
 הששה לא
 מתייבש,
 לדאג שלא
 תהיה כניסה
 של חמצן ליו, לדאג
 לתווית שעל הבקבוק, לדאג

ללקוח שלך יש מספיק דאגות על הראש. ביטוח העסק שלך לא צריכה להיות אחת מהן.

הראל מציגה:

ביטוח ליקב ולעסקים מיוחדים נוספים

סוכנים יקרים, הראל מציעה לבעלי עסקים מיוחדים מסלול ביטוח המעניק להם כיסויים, מומחיות, ניסיון... והרבה שקט נפשי.

ביטוח מתקנים סולאריים

ביטוח לעסקי אנרגיה סולארית הכולל כיסויים כגון: ביטוח רכוש כולל חצי טבע, ביטוח צד שלישי וחבות מעסיקים.

ביטוח לצימר

הכולל כיסויים ייחודיים כגון: ביטוח רכוש, כולל חצי טבע, צד שלישי וחבות מעסיקים.

ביטוח יבול חקלאי

הכולל כיסויים ייחודיים: מבנה ותכולה של מחסנים ומבני עזר, רפתות, דירים, לולים, מגדרות, בעלי חיים ועופות.

ביטוח יקב

הכולל כיסויים ייחודיים כגון: אש, פריצה, דליפות, התבקעות, אוברד רווחים ואוברד הכנסות.

סוכנים יקרים,

קבוצת הראל, שמחה להגיש לכם, סוכני הביטוח מדריך שמטרתו לסייע לכם במכירת ביטוח חבויות ללקוחותיכם העסקיים.

תחום בטוח החבויות הינו תחום מורכב ביותר, שדורש היכרות מעמיקה עם עולם העסקים המודרני. ביטוחי חבויות נועדו לסייע למבוטח העסקי בניהול הסיכונים שלו ולמנוע ממנו להיות חשוף לקטסטרופות היכולות לגרום לו לנזק כלכלי גדול ביותר.

אנו בקבוצת הראל מאמינים, שכדי לעסוק בביטוח עסקי בכלל ובביטוח חבויות עסקיות בפרט לא די למכור פוליסה ולשלם תביעות. לצורך זה, נחוץ ידע מקצועי רחב ושירות מתמיד בכל תקופת הביטוח.

בחוברת זו, מובא בפניכם מידע מקצועי כללי בתחום דיני הנזיקין בכלל ובתחום ביטוחי החבויות בפרט. המידע מיועד לסייע לכם הסוכנים בפתרון בעיות לא שגרתיות בנושא ביטוחי החבויות. על מנת להעניק למבוטחים את סל המוצרים המיטבי, המתאים לסיכונים שבפניהם הם עומדים ביומיום, יש לקיים מעקב מתמיד אחר התפתחותם העסקית של המבוטחים.

יש לזכור כי הפתרונות לבעיות מורכבות הם מטבעם, פתרונות מורכבים וחברות הביטוח אינן נותנות פתרונות כאלו לכל לקוח. מכאן, שמומלץ לקרוא את החוברת בעין בוחנת ולזכור שהפתרונות שמובאים בה יוענקו ללקוח רק בהסכמה מפורשת של המבטח.

הראל ביטוח, כחברה מנוסה וותיקה, מתמחה בהענקת פתרונות לציבור מבוטחיה. נשמח לסייע לכם הסוכנים, במתן מענה מיטבי בכל תחומי הביטוח העסקי ובמיוחד בביטוח חבויות, כך שנמשיך לשמור על השקט הנפשי שלכם ושל לקוחותיכם.

בברכה,

**שלמה פוקס – משנה למנכ"ל
מנהל החטיבה לביטוח כללי עסקי
הראל חברה לביטוח בע"מ**

סוכנים יקרים,

ביטוח חבויות הינו תחום מורכב ומקצועי מאד הדורש מכם, העוסקים בו, הבנה עמוקה, לימוד הלקוח על מגוון צרכיו ופעילותו הייחודית ויכולת ניתוח של הנתונים, על מנת לתת ללקוח תשובה מלאה ומתאימה לצרכיו.

כמו בכל עולם הביטוח, גם בתחום החבויות הנכם נבחנים בעת קרות האירוע. אזי יצפה מכם הלקוח לבוא לעזרתו, אבל גם ובעיקר יבחן את ביטוח החבות שבניתם עבורו. זהו הרגע בו אתם יכולים להרוויח לקוח מרצה, שיישאר איתכם לאורך שנים ואולי אף יגדיל את תיק הביטוח אצלכם או להפסיד לקוח, וחשוב מכך גם את המוניטין שלכם.

בנוסף על מורכבות התחום באה גם הרגולציה, משנה, מוסיפה ומעדכנת את החוקים ומקשה עליכם הסוכנים לעקוב ולהתעדכן. בית המשפט מוסיף גם הוא תקדימים אותם אתם נדרשים ללמוד ולהפיק מהם את לקחי העתיד.

כמסורת עדיף מיום היווסדה, לפעול על מנת לתת בידי הפעילים בענף מגוון כלים מקצועיים, שיסייעו בעבודת היום יום, הפקנו את מדריך החבויות שאתם אווזים עתה בידיכם, המהווה כלי מקצועי, שיעזור בעבודה השוטפת וגם ובעיקר באותם מקרים מיוחדים ומורכבים, בהם הינכם נדרשים לחזור ליסודות ולבחון את מגוון האפשרויות להוזיל מחד את הפוליסה אך לא לפגוע מאידך בטיב ביטוח החבות.

המדריך מציג את כל סוגי החבויות (להוציא ביטוחי חבויות רכב), האפשרויות העומדות בכל תחום ותחום, המלצות וטיפים שיסייעו לכם בעת המפגש עם הלקוח ובהתדיינות מול המבטח.

עופר נוראל
עורך ראשי
עדיף תקשורת

תודתנו נתונה למי שעזר ותרם בכתיבת החומרים המקצועיים ובייעוץ:

ראובן קוניאק, יועץ לביטוח ולניהול סיכונים
דוד הרר, עו"ד, סמנכ"ל בכיר ויועץ משפטי במגזר ביטוח כללי, הראל חברה לביטוח

מו"ל: עדיף תקשורת בע"מ רח' האורן 12, מושב מגשימים 56910

טלפון: 03-9076000 פקס: 03-90760001 **אי-מייל:** info@anet.co.il

עורך ראשי: עופר נוראל **סמנכ"ל שיווק:** איציק משה **עריכה:** חגית קליין **מנהלת תוכן:** הדס דרור **עיצוב גרפי:** שרה ראובן

כל הזכויות שמורות, אין לשכפל, להעתיק, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר - כל חלק שהוא מהחומר הכלול במדריך זה. המידע הנכלל במדריך זה הינו בבחינת סקירה כללית בלבד, ואינו מהווה חוות דעת או ייעוץ משפטי. פברואר 2010

חברת זאת נועדה להעניק לסוכן הביטוח כלי פשוט וזמין לשימוש יומיומי ובעת שהוא צריך להתמודד עם בעיה לא שגרתית הדורשת מתן פתרון יחודי למבוטח. אין בחוברת סקירה של המלל הסטנדרטי הקיים בפוליסות, אלא הדגשים, "טיפים", הערות והפניות לנקודות חשובות בביטוח חבויות שלא תמיד מגיעות לידי ביטוי בעבודת סוכן הביטוח. כמו-כן, לא תהיה כאן התייחסות לפן החבויות בביטוחי רכב, למרות שביטוחי רכב פרטי, מסחרי קל ומסחרי כבד מהווים נתח לא קטן מתקציב הביטוח של העסקים.

חשוב !!! כל שינוי בנוסח פוליסה כפוף לקבלת אישור מהמבטח, מראש ובכתב.

לנוחות הקורא חולק תוכן החוברת לשתי קבוצות:

- (1) ביטוחים על בסיס קרות האירוע.
- (2) ביטוחים על בסיס הגשת התביעה.

הקבוצה הראשונה כוללת את שני הביטוחים המסורתיים הותיקים: ביטוח צד שלישי (חבות כלפי הציבור) וביטוח חבות מעבידים, בהם ניתן לתבוע את המבטח שערך את הביטוח בשנת הביטוח בה ארע הנזק.

הקבוצה השנייה כוללת את הביטוחים החדשים והמתוחכמים יותר – ביטוחי חבות המוצר והאחריות המקצועית לסוגיהם (כגון: אחריות מקצועית למקצועות חופשיים, לספריות, לקוסמטיקאיות, לכירופרקטים וגם אחריות דירקטורים ואחריות מקצועית לחברות היי-טק). בפוליסות אלה ניתן בדי"כ לתבוע על בסיס מועד הגשת התביעה. החלוקה הני"ל הינה סכמתית ובמציאות המורכבת קיימים מקרים של ערבוב בין שתי הקבוצות. לדוגמא, בפוליסה של חשמלאי, המבצע עבודה עבור לקוחותיו צריך לדרוש, במסגרת ביטוח צד שלישי, גם כיסוי לאחריות מקצועית (כך שבמקרה נזק לא יטען המבטח שהוא נבע מהסיכון האחר). או בפוליסה לביטוח אחריות מוסכים קיימת פוליסה המשלבת אחריות מקצועית עם אחריות מוצר: הכיסוי הוא עקב שירות, טיפול והתקנת חלקים פגומים, לאחר שהרכב יצא משליטת המוסך. התנאים והסייגים הם בדומה לאלו שבביטוח חבות מוצר ובסיס התביעה הוא כמו בביטוח צד שלישי – מועד קרות האירוע. בביטוח לחברות תוכנה מקובל לבצע פוליסה משולבת לביטוח חבות מוצר ואחריות מקצועית.

יש חשיבות רבה לעריכת כל ביטוחי החבויות אצל מבטח אחד, על מנת למנוע מצב בו כל מבטח "זורק את הכדור" למבטח האחר. לעיתים לא רחוקות יש השקה בין ביטוחי החבויות השונים וקשה לתחום קו ברור בין סוג החבות. לדוגמא: אם מבצעים ביטוח חבות המוצר אצל מבטח מסוים, מומלץ מאד לבצע אצלו גם את ביטוח השבת המוצרים (לעיתים אין ברירה אלא לבצע זאת אצל מבטחים שונים). דוגמא נוספת: אם בחברת תוכנה עסקינן, אסור לפצל את ביטוח חבות המוצר ואת ביטוח האחריות המקצועית (בחברות אלה, כאשר מתגלה כשל אצל לקוח, קשה לדעת האם הוא נבע מכשל תכנוני או מכשל של השתלבות המוצר אצל הלקוח). עיקרון בביטוחי חבויות הוא – אין כיסוי למעשים או מחדלים שבוצעו בכוונה תחילה (היות אז כבר לא מדובר ברשלנות)

חשוב לציין כי לעיתים נדרש להוסיף בפוליסות לביטוחי חבויות הרחבות אחריות צולבת והוצאות הגנה משפטית למקרה של תביעה פלילית. כמו כן, יש להבהיר כי בכל ביטוחי החבויות, פרט ל פוליסות האחריות מקצועית לסוגיהן, קיימים שני נוסחים מקובלים אצל המבטחים השונים: נוסח פוליסות המדף ונוסח פוליסות מורחב הקרוי בשמות שונים אצל המבטחים השונים.

הרקע הנורמטיבי

עד תחילת שנות הארבעים של המאה העשרים לא היה בארץ ישראל המנדטורית צורך בביטוחי חבויות. עפ"י החוק המנדטורי ששרר אז והתבסס על החוק העותומאני לא ניתן היה לתבוע בגין נזקי גוף שנגרמו כתוצאה ממעשה או מחדל של גורם כלשהו.

רק לאחר שבתו של פקיד בריטי גבוה נכוותה ממים רותחים השתנה המצב ומתחילת שנות הארבעים מתחילה בארץ ישראל ונמשכת במדינת ישראל, חקיקה ופסיקה בנושאי חבויות. החקיקה העיקרית עליה מתבססים דיני הנזיקין בשארל היא פקודת הנזיקין, שנחקקה בתקופת המנדט הבריטי (בשנת 1944, אך תחולתה מ-1947) ועברה מאז כמה "מקצי שיפורים". מקום המדינה ועד היום נחקקו מספר חוקים והרבה פסקי דין הנוגעים לעניינינו ורובם מסתמכים על פקודת הנזיקין.

עיקרי חקיקת הנזיקין בישראל:

דבר החקיקה העיקרי בדיני הנזיקין הוא פקודת הנזיקין (נוסח חדש), אשר מכילה את דיני הנזיקין הכלליים, ואת מה שמכנים "העוולות הכלליות". הפסיקה קבעה כי העקרונות הכלליים בפקד הנזיקין (להלן: הפק"נ), חלים בעקרון גם בעילות נזיקיות שמקורן מחוץ לפק"נ. בנוסף לפקודה, ישנם חוקים ייחודיים, המסדירים את הדין לגבי עוולות נזיקיות ספציפיות. דוגמאות לחוקים כאלו הן:

- **חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975** – מסדיר את דיני הנזיקין בהקשר לתאונות דרכים.
- **חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965** – מסדיר את דיני הנזיקין הקשורים בעוולות הוצאת לשון הרע.
- **חוק האחריות למוצרים פגומים, תשמ"א-1980** – מסדיר את אחריותם הנזיקית של יצרנים למוצרים פגומים שיצאו תחת ידם.
- **חוק עוולות מסחריות, תשנ"ט-1999** – מסדיר את האחריות הנזיקית של מתחרים עסקיים.
- **החקיקה הנזיקית החיצונית לפק' הנזיקין מושפעת מהפקודה המסדירה את דין הנזיקין הכללי.**

מבנה פקודת הנזיקין

פרק א' – פרשנות

סעיף 1 – היות ומדובר ב"פקודה" (שמקורה בתקופת המנדט) ולא חוק, פותחת הפקודה בסעיף המסביר כיצד יש לפרש אותה ולהתייחס להוראותיה השונות.

סעיף 2 – סעיף ההגדרות.

פרק ב' – זכויות וחבויות בנזיקין

סעיפים 3 – 22 – הוראות כלליות הנוגעות לדיני הנזיקין המפרטים, בין השאר, מיהם הרשאים לתבוע, את מי ניתן או לא ניתן לתבוע, הגנות העומדות לנתבעים בדיני הנזיקין, צדדים לעוולה (משתתף, משדל, אחריות שילווחית וכו'), תחולת דיני הנזיקין על ניזוק שמת ועוד.

פרק ג' – העוולות

הפרק מפרט את מה שנהוג לכנות "עוולות מסגרת" בדיני הנזיקין כמו גם "עוולות פרטיקולאריות" (ייחודיות). הפרק מפרט רשימה של עוולות, שבצידן מובאים עקרונות כלליים הנוגעים לעוולות אלה. יש לציין, כי העוולות המכונות "עוולות מסגרת" הן עוולות המתוארות בלשון כללית וחלות על מגוון של מצבים. זאת, להבדיל מהעוולות ה"פרטיקולאריות", אשר מתארות מצב ספציפי יותר מן המצבים הכלליים המתוארים בעוולות המסגרת. יש לציין, כי העוולות שיש להן פריטי חקיקה חיצוניים לפקודה הן עוולות פרטיקולאריות (לדוגמא: עוולות לפי חוק נפגעי תאונות דרכים, עוולות הנוגעות למפגעים סביבתיים, עוולת לשון הרע ועוד).

סימנים א' – ג' – סעיפים 34–23 עוסקים במספר עוולות פרטיקולאריות: תקיפה, כליאת שווא והסגת גבול.

סימן ד' – סעיפים 41–35 עוסקים בעוולה הראשית – היא עוולת הרשלנות (מסגרת). עוולה זו מהווה את לב דיני הנזיקין. סימן ד' מתאר את העוולה ומסדיר סוגיות שונות הקשורות בנטל ההוכחה, החל על הצדדים לתביעה עפ"י עוולה זאת.

סימן 1ד – סעיפים 41א–41ג הינם תוספת לפקי וקובעים עוולה (פרטיקולארית) הנוגעת לנזקים שגרם כלב. סימן זה הוסף לפקי בעקבות מסי מקרים של תקיפה חמורה ע"י כלבים. בסימן מתוארת העוולה וההגנות העומדות לנתבע על-פיה.

סימנים ה'– ט' – סעיפים 62–42 עוסקים בעוולות הפרטיקולאריות הבאות: מטרד ליחיד ולרבים, שליחת יד, הטעיה, תרמית ושקר מפגיעה, נגישה וגרם הפרת חוזה.

סימן י' – סעיף 63 עוסק בעוולת היפר חובה חקוקה, שהיא עוולת מסגרת, החלה לגבי כל חובה חקוקה שהיא בכל דבר חקיקה. זוהי עוולה בעלת תחולה רחבה ביותר ואכן במסגרת דיני הנזיקין מדובר בעוולה השנייה בחשיבותה – אחרי עוולת הרשלנות.

פרק ד' – אשם

סעיפים 70–64 מגדירים את מושג האשם הנזיקי ועוסקים בו. פרק זה עוסק גם בסוגיית הקשר הסיבתי, שהוא יסוד מרכזי בעקרונות האחריות הנזיקית.

פרק ה' – תרופות לעוולות

כללית סעיפים 89–71 עוסקים בתרופות אותן יכול ביהמ"ש לתת לניזוק, אם מצא שאכן נפגע הניזוק מעוולה.

סעיפים 75–71 מגדירים מהן סמכויותיו הכלליות של ביהמ"ש במתן סעדים במסגרת דיני הנזיקין (לביהמ"ש מותר להעניק לתובע לא רק פיצויים, אלא גם צווים וסעדים נוספים לפי שיקול דעתו).

סעיפים 88–76 כוללים את מה שמכונה: "כללי הפיצויים". כללי הפיצויים, להבדיל מ"כללי האחריות" הינם כללים המשמשים את ביהמ"ש בשלב השני בתביעה, כלומר, לאחר שנקבעה האחריות. זאת אומרת, שבהתחלה משתמש ביהמ"ש בכללי האחריות המצויים בסעיפי העוולות השונים ובאם מוצא ביהמ"ש שיש להטיל אחריות על המזיק, וקובע את אחריותו של זה, אזי ביהמ"ש והצדדים עוברים לשלב השני במשפט, הוא שלב הסעדים.

סעיף 89 עוסק בהתיישנות עילות תביעה בדיני הנזיקין, וכולל הוראות התיישנות מיוחדות.

פרק ו' – שונות

סעיפים 93–90 כוללים הוראות "טכניות" שונות.

הסעיפים עליהם מבוססות רוב תביעות החבויות בביטוח הם **סעיפים 35 ו-36** לפקודת הנזיקין. לשון סעיף 35 לפקודת הנזיקין היא כדלקמן: "עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות – הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולת עושה עוולה".

בסעיף 36 לפקודה נאמר: "החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף".

נשאלת השאלה מהו אדם סביר ומהו בעל מקצוע סביר ?

על כך ענתה הפסיקה הישראלית כבר לפני שנים רבות בפס"ד בש (ע"פ 196/64 היועמ"ש נ' בש) – במקרה זה נתבע מרדכי בש בתביעה פלילית על כך שנטש מקרר ישן מחוץ לביתו ושני ילדים נכנסו לתוכו ונחנקו למוות כשהדלת נסגרה עליהם. הנאשם טען כי נהג בסבירות והוא אדם סביר כי כך נוהגים כולם, לרבות שכניו שהיו עדים במשפט. על כך אמרו השופטים בפסה"ד כי אדם סביר צריך לצפות אירועים כגון זה: "בקבענו שאדם סביר היה חייב לצפות מראש את אשר המשיב דנא והעדים שבאו להגנתו לא ציפו מראש, אין אנו אומרים שהמשיב ועדיו אינם אנשים סבירים: סבירותם שלהם – כבודה במקומו מונח. מידת הצפיות אשר על בית-המשפט לקבעה בכגון דא, נקבעת על-פי ניסיון החיים והידיעה הכללית שבידי השופט". הנאשם הורשע ובעקבות המקרה נחקק חוק למניעת מפגעים (בטיחות מקררים), התשכ"ה-1965. דהיינו, מי שקובע מיהו "האדם הסביר", או מה פירוש המילה "סביר" הוא בית המשפט, כי לו נתונה הסמכות לפרש את מילות החוק.

הכיסויים הביטוחיים לעסקים

ביטוחים על בסיס מועד קרות האירוע

ביטוח צד שלישי

"ביטוח צד שלישי נועד לשפות את המבוטח במקרה של תביעה נגדו, בגין מעשה או מחדל רשלניים שגרמו לנזק פיזי לגוף או לרכוש לישות משפטית אחרת, שביצע המבוטח בתום לב, כאשר גורמי הנזק או החצרים אשר בהם או מהם נגרם הנזק היו בשליטתו של המבוטח". אם לקוח או מבקר נכנס לחצרי העסק, החליק ושבר רגל או שלקוח במסעדה קיבל קלקול קיבה ממזון שהוגש לו במסעדה – הכיסוי הביטוחי נכלל במסגרת ביטוח צד שלישי (הביטוח נקרא כך מכיוון שהמבוטח הוא צד אי לחוזה הביטוח, המבטח הוא צד בי וכל גורם אחר הוא צד ג'). כאשר סוכן הביטוח ממליץ למבוטח לבצע ביטוח זה, עליו לשים לב למספר נקודות חשובות שיקבעו את גורל המבוטח לשבט או לחסד במקרה של אירוע ביטוחי:

- **גבולות אחריות** – תואמים לסיכון, ליכולת המבוטח, מבחינת הפרמיה הנדרשת, ולהוצאות המשפטיות הצפויות במקרה תביעה, (עפ"י סעיף 66 לחוק חוזה הביטוח, "ביטוח אחריות מכסה גם הוצאות משפט סבירות שעל המבוטח לשאת בשל חבותו, והוא אף מעל לסכום הביטוח" – ככל שגבול האחריות גדול יותר הוצאות משפט גדולות, סבירות יותר, אם כי לא בהכרח יש הקבלה ביניהן) – נא עיין בפרק ביטוח הדייקטורים שבהמשך).
- **גבול אחריות מצטבר** – מבוטח שיש לו מספר נכסים במקומות שונים צריך לשקול איחוד של כל המבנים לפוליסה אחת. דהיינו, לגבול אחריות גבוה מצטבר.
- **השתתפות עצמית** – סטנדרטית, אך קיימת אפשרות להגדילה על מנת להקטין את הפרמיה, תוך התאמתה ליכולותיו של המבוטח לספוג השתתפות עצמית מוגדלת במקרה נזק.
- **שם המבוטח** – יש לכלול בשם המבוטח את כל הגורמים שנדרש לכסותם כיוון שיש להם חבות בגין נשוא הביטוח – במקרה של שוכר מבנה העורך ביטוח, על המשכיר לדרוש הכללת שמו. או במקרה של יזם נדל"ן הבונה מיזם יש לכלול את שמו בביטוח העבודות הקבלניות ועוד.
- **ביטוח ע"י המזמין** – המלצה למשכיר נכס או ליזם הנדל"ן שהוא יבצע את הביטוח ויהיה המבוטח הראשי ולא השוכר או הקבלן המבצע את הבניה (מאפשר לו להשאיר השליטה בידיו הן מבחינת קיום דרישות המבטח והן מבחינת הקטנת הסיכונים).
- **קבלני משנה** – התייחסות לנושא קבלני משנה במקרה הצורך – האם הכיסוי הנדרש הוא של המבוטח, בגין פעילות קבלני משנה, או כלפי קבלני משנה, או כיסוי של קבלני המשנה.
- **ראשוניות הביטוח** – האם הפוליסה המדוברת הינה פוליסה ראשונית או שבמקרה תביעה הפוליסה תשתתף, יחד עם פוליסות אחרות שבוצעו, בגין אותו סיכון.
- **אחריות צולבת** – במקרה של מספר גורמים המעורבים בסיכון חשוב לדאוג שיוכל בפוליסה סעיף אחריות צולבת, כך שבמקרה עוולה של אחד הגורמים כלפי האחר, הניזוק יוכל להיפרע מהמבטח שהנפיק את הפוליסה.

- **זיהום** – במקרה עסק עם חשש לזיהום, ניתן לכסות זיהום סביבתי תאונתי חד-פעמי. במידה וקיימת אפשרות שייגרם זיהום מתמשך, יש לבצע פוליסה ייחודית לכך.
- רכוש בשליטה או בפקוח – אם קיים רכוש בשליטתו ו/או בפקוחו של המבוטח, יש להתייחס לכך ולבקש מהמבטח כיסוי בהתאם.
- **רכוש שפועלים בו** – אם המבוטח פועל ברכוש שאינו בבעלותו או בחזקתו, יש להרחיב את הכיסוי כך שיהיה מכוסה בגין נזק לרכוש שהוא פועל בו וכך לגבי רכוש שהוא פועל עליו (המבטחים בדיכ אינם מוכנים לכסות רכוש שפועלים עליו ישירות ובמקרה הסכמה מוגדלת ההשתתפות העצמית בשיעור משמעותי).
- **יסודות, זעזוע והחלשת משען** – בעבודות קבלניות, בעיקר, יש לבדוק הצורך בכיסוי ליסודות בניינים ובנזק לרכוש צד גי כתוצאה מזעזוע או החלשת משען ולתת לכך ביטוי בפוליסה.
- **רכוש סמוך** – בביטוח עבודות קבלניות, בכיסוי לרכוש סמוך ורכוש עליו עובדים, הכוונה היא לנזק לרכוש השייך לאחד מיחיד המבוטח וכיסוי זה נכלל במסגרת פרק אי של הפוליסה (ביטוח הרכוש). לכאורה, כאשר מדובר ברכוש צד שלישי-אין חריג בפוליסה לרכוש סמוך.
- **פעילות בחו"ל** – במקרה שהמבוטח פועל גם בחו"ל, יש לדאוג לכך שיהיה לו כיסוי מתאים במקרה נזק שייגרם בחו"ל על ידו, על ידי עובדיו או ע"י שלוחיו. דהיינו, עליו לדאוג שיהיה לו כיסוי לשיפוט זר (במדינה בה נגרמה העוולה).
- **ביטול החרגת אחריות מקצועית** – יש מקרים בהם קיים הגיון לבטל את חריג האחריות המקצועית שבפוליסה. במקרה כזה, היסודות הנדרשים לקיומו של נזק בר-כיסוי נשארים בהתאם לתנאי פוליסת צד גי: נזק פיזי, תאונתי, בלתי צפוי, נראה לעין. אבל השינוי הוא, שגם אם הנזק נגרם כתוצאה משיקול הדעת המקצועי של המבוטח יהיה לכך כיסוי. המבטחים מאפשרים הרחבת הכיסוי במקרה כזה. אחת הדוגמאות הכי מפורסמות לנזק מסוג זה היא האסון שארע בפסטיבל ערד, שבעקבותיו נתבעו מארגני הפסטיבל.

עכשיו יותר מתמיד עדיף להיות מעודכן

בעידן של רפורמות ואינפורמציה אינסופית "עדיף תקשורת" דואגת שתהיה בעניינים!

טיפים לסוכן

- ◀ אם למבוטחת יש חברות בנות ו/או משולבות דאג להכניס אותן לשם המבוטח (למעט אם מתוך כוונה תחילה, בוצעה להן פוליסה נפרדת).
- ◀ בדוק מידי פעם, במהלך השנה, אם השתנה הסיכון: האם עסק המבוטח גדל או קטן? האם נוספו עיסוקים לעסקו של המבוטח? האם המבוטח שכר שטחים נוספים וכו'.
- ◀ בדוק אם יש להוסיף לפוליסה גורמים נוספים, בנוסף למבוטח הישיר (למשל: שוכרים, משכירים, לקוחות, ספקים וכיו"ב).
- ◀ במקרה שיש מספר מבוטחים הכלולים בבעלות הפוליסה/בשם המבוטח דאג לכלול בפוליסה סעיף אחריות צולבת.
- ◀ אל תחשוש להציע למבוטח הכפלת גבולות אחריות (זוהי אפילו חובתך) – הסבר למבוטח כי יצטרך לשלם רק תוספת יחסית מוזלת לעומת גבולות האחריות הקודמים.
- ◀ בדוק את סביבת העבודה ואת שכניו של המבוטח והצע לו גבולות אחריות מתאימים לסיכון.
- ◀ בדוק עם המבוטח, טרם עריכת הביטוח, האם התחייב לוותר על תביעה כלפי גורם כלשהו ועדכן את המבוטח. יש להקפיד לקבל את אישור המבטח לעריכת ויתורים כאמור.
- ◀ בפוליסת עבודות קבלניות, דאג לכלול תקופת תחזוקה מתאימה. שים לב שבתקופת התחזוקה, לעניין ביטוח צד ג', יש כיסוי לתביעות צד ג' כתוצאה מעבודות התחזוקה. נזק שאינו נובע מפעולות התחזוקה ייכנס תחת כנפי הפוליסה לחבות מוצר ו/או אחריות מקצועית.

ביטוח חבות מעבידים

ביטוח חבות מעבידים נועד לשפות את המבוטח במקרה של תביעה נגדו בגין מעשה או מחדל רשלניים שעשה וגרמו לנזק גוף לעובד שלו. נזק גוף משמעו גם נזק נפשי או שכלי ובמפורש לא נזק לרכוש של העובד. חשוב להדגיש, כי בדי"כ הסכום שישולם לעובד הוא בגין צער, סבל, הפסד השתכרות מוגדל ועוד הפסדים ממוניים, מעבר לתשלום שיקבל אותו עובד מהביטוח הלאומי. להלן מספר נקודות שיש לשים לב אליהן:

- **עיסוקו של המבוטח** – יש לציין בפוליסה בתיאור כוללני ככל הניתן. אם המבוטח עוסק בסיכונים המוחרגים בדר"כ בפוליסה הסטנדרטית (לדוגמא: שימוש ברעלים ובפיתיונות רעילים, שימוש בחומרי נפץ, שימוש בקרינה – במחלקות הדמיה בבתי חולים, למשל), יש ליידע את המבטח ולבטל את החריגים הרלבנטיים (לרוב תידרש פרמיה נוספת).
- **מיהו עובד** – לא כל מי שמקבל תמורה מהמבוטח הוא בהכרח עובדו ולא כל מי שמגיש למבוטח חשבונית בגין עבודתו איננו עובדו. לצורך הקביעה האם התקיימו יחסי עבודה פותח בפסיקה "המבחן המעורב", המכיל בתוכו את מבחן ההשתלבות בעסקו של המעביד ומבחני משנה נוספים. מבחן ההשתלבות הוא המבחן המרכזי בתוך מכלול מבחני המשנה, ויש ליתן לו משקל נכבד במסגרת המבחן המעורב. להלן המבחנים שנקבעו בפסיקה לצורך בדיקה אם התקיימו יחסי עבודה:
- **מבחן השליטה או מבחן הכפיפות והפיקוח** – האם אותו אדם עובד תחת פיקוח מספק העבודה בשעות מוגדרות, האם הוא חייב בדווח, האם ביציאתו לחופשה הוא חייב בדווח, האם העבודה נבדקת מבחינת האיכות והכמות וכיו"ב. אם התשובות חיוביות, הרי שמתקיימים יחסי עובד-מעביד.
- **מבחן ההשתלבות** – הבחינה של השתלבות האדם בארגון נעשית בשתי פנים: בפן החיובי – בודקים האם השירותים שנותן העובד הם שירותים חוזרים ונשנים והאם הוא חלק מהמערך הארגוני הרגיל של המפעל?
בפן השלילי – בודקים האם למספק העבודה (העובד) יש עסק משלו והוא משרת את החברה כגורם חיצוני (למשל: האם הוא עובד גם עם ספקי עבודה אחרים?). רק אם אין לו עסק משלו הוא מקיים את תנאי הפן השלילי. אם התשובה לקיום שני הפנים חיובית, אזי יש הסתברות ליחסי עובד-מעביד.
- **מבחן הכלים** – האם החומרים ו/או כלי העבודה מסופקים ע"י המעביד? אם כן, חזקה היא שכן מתקיימים יחסי עובד-מעביד.
- **מבחן הסיכון הכלכלי** – בדי"כ לעצמאי יש סיכון כלכלי בעוד שלשכיר אין סיכון כזה. **מבחן צורת התשלום** – (לא תמיד מתאים לתחולת דיני העבודה) – האם התגמול שמקבל מבצע העבודה הינו קבוע ומחזורי? אם כן, יש בכך כדי לרמוז כי התקבול הינו הכנסת עבודה דהיינו מתקיימים יחסי עובד-מעביד.
- **אחריות המעביד** – יתכנו מקרים שאין אחריות נזיקית של המעביד-דהיינו העובד נפגע כתוצאה מפעולות שנקט על דעת עצמו ובניגוד מפורש להוראות המעביד ובית המשפט קבע כי לא היה אשם של המעביד. במקרה כזה יקבל העובד פיצוי מהמוסד לביטוח לאומי בלבד. המבטח לא ישלם פיצוי לעובד. בהתאם לכך, במקרה של אשם תורם של העובד יופחתו הפיצויים שיקבל ממבטח המעסיק.
- **הכללת עובדים/מנהלים** – בעסקים שונים ניתן לכלול ברשימת העובדים גם את המנהלים והבעלים של העסק ובתנאי שהם לא אלה שקבעו את תנאי העבודה והוראות הבטיחות ולא הם שנותנים את ההוראות לכלל העובדים. בתאגידים בע"מ ניתן לכלול ברשימת העובדים את כל מי שנושא משרה בחברה, גם אם הוא בעל שליטה בה

התאגיד הוא ישות משפטית עצמאית נקבע כבר בפס"ד אנגלי סלמון נ' חברת סלמון משנת 1897).

- **גבולות האחריות** – מקובל בישראל לקבוע גבולות אחריות של 1.5 מליון דולר לעובד ו-5 מליון דולר למקרה ובסה"כ לתקופה. ניתן להגדיל את גבול האחריות לפגיעה בעובד לכדי 5 מליון דולר, בהסכמת המבוטח. כעקרון, יש לבדוק את חשיפת העובדים לסיכון. אם מדובר במפעל בו יש אקומוולציה (ריכוז) של עובדים ויש חשש כי במקרה תקלה יהיה אירוע רב-נפגעים, יש להגדיל את גבולות האחריות מעבר לסטנדרט הנ"ל.
- **ההשתתפות העצמית** – ההתייחסות צריכה להיות כמו בביטוח צד שלישי. על פי עברו הביטוחי של המבוטח, תוך צפייה לעתיד, יש לבדוק אם משתלם להגדיל את ההשתתפות העצמית תמורת הקטנת הפרמיה.
- **עובדי "השטחים"** – יש לשים לב לנושא עובדי "השטחים" העובדים במפעל המצוי בתוך גבולות הקו הירוק; לעובדי "השטחים" העובדים במפעל מחוץ לקו הירוק (אז חל עליהם החוק המקומי) וכן לעובדים ולמומחים זרים.
- **קבלנים** – במקרה של מעסיק שעיסוקו עבודות קבלניות, רצוי לכלול בפוליסת העבודות הקבלניות את פרק חבות מעבידים (ולא כפוליסה עצמאית), למקרה שנפגע קבלן משנה, או עובד של קבלן משנה ובית המשפט יקבע שהמדובר בעובד ויחייב את הקבלן הראשי. לרוב, שוכחים או לא כוללים סיכון כזה בפוליסות חבות מעבידים עצמאיות.. ניתן לכלול גם קבלנים, קבלני משנה ועובדיהם בפוליסה עצמאית, אך במקרה כזה יש לכלול את שכר אותם גורמים בשכר המוצהר ולציין זאת.

טיפים לסוכן

- ◀ בדוק מידי פעם, במהלך השנה, האם השתנה הסיכון: האם העסק גדל, האם מספר העובדים השתנה, האם חל שינוי בעיסוקו של המבוטח או האם נוספו לו עיסוקים?
- ◀ הסבר למבוטח, כי למרות שיש לו ביטוח, עליו להקפיד על חוקי העבודה וסביבת עבודה בטוחה לעובדיו על מנת להקטין את הסיכון ולהימנע מתביעה פלילית של משרד העבודה.
- ◀ הקפד לכלול בפוליסה עיסוקים נלווים של המבוטח למשל: פעולות חברתיות של העובדים, פעילות בליגת ספורט למקומות עבודה וכיו"ב.
- ◀ בדוק עם המבוטח, טרם עריכת הביטוח, האם התחייב לוותר על תביעה כלפי גורם כלשהו ועדכן את המבטח. יש להקפיד לקבל את אישור המבטח לעריכת ויתורים כאמור.
- ◀ הסבר למבוטח שברשימת העובדים יש לכלול גם כאלה הנחשבים לעובדים עפ"י החוק, למרות שהם מציגים חשבונית מס.
- ◀ בעניין תקופת התחזוקה בפוליסת עבודות קבלניות: יהיה כיסוי לתביעות בגין נזק לעובדים שעסקו בעבודות בתקופת התחזוקה. לכן, חשוב לקבוע, בעת עשיית הביטוח, תקופת תחזוקה ההולמת את הסיכון.

ביטוחים על בסיס מועד הגשת התביעה

ביטוח חבות המוצר

הפוליסה לביטוח חבות המוצר, כמו כל הפוליסות, "נולדה" כתוצאה מהתפתחות הכלכלה וצרכי היום יום הנובעים ממנה ועקב צורך לכיסויים הכלולים בה. חוק האחריות למוצרים פגומים נכנס לתוקפו בישראל בתאריך 10/1980. עד למועד זה, נהג כל מי שהרגיש עצמו נפגע ממוצר כלשהו ורצה להיפרע מהמזיק, להגיש תביעה המתבססת על פקודת הנזיקין. הבעיה בפקודת הנזיקין היא שהתובע צריך להוכיח רשלנות של המזיק ולעיתים תביעה בגין פגיעה ממוצר פגום ארכה שנים. מגמת החקיקה במדינת ישראל להגן על הצרכן הקטן מתעצמת והולכת בשנים האחרונות. בחוק זה רצה המחוקק ליצור מצב שנטל הראיה יתהפך – אם יצרן ייצר מוצר שגרם לנזק עליו להוכיח שלא התרשל (ההיגיון הוא: היצרן הוא זה שתכנן אותו – או מישהו מטעמו – והוא זה שיכול למנוע את הנזק העתידי בתכנון וביצור נכון – דהיינו הוא מונע הנזק הזול ביותר).

לפיכך, בחוק האחריות למוצרים פגומים, תש"ם – 1980 (להלן: החוק), בסעיף 2 נכתב ש"יצרן חייב לפצות את מי שנגרם לו נזק גוף כתוצאה מפגם במוצר שייצר (להלן – הנפגע), ואין נפקא מינה אם היה או לא היה אשם מצד היצרן".

אולם, החוק אינו "דרקוני" בהתייחסותו ליצרן, היות ויש בידי היצרן סעיפי "מילוט", בצורת ניסוח ההגדרות ובעיקר בסעיף 4 של החוק (הגנות).

הפוליסה לביטוח חבות המוצר נועדה מצד אחד לתת מענה לדרישות החוק ולתת מענה לדרישות כוחות השוק מצד שני. לפיכך, הוכנסו בה כיסויים שמעבר לדרישות החוק לאחריות למוצרים פגומים ונגרעו ממנה דרישות המופיעות בחוק, אך יש להן פתרונות בפוליסות אחרות. חשוב לציין – בפוליסה לביטוח אחריות המוצר אין תיחום לחוק מסוים, היא כפופה לכל החוקים והתקנות הרלבנטיים שנחקקו/הוסדרו במדינת ישראל ואף ניתן להרחיב את הכיסוי לחו"ל.

להלן הערות שיש לשים לב אליהן:

- **נזקי רכוש** – החוק חל רק על נזקי גוף ולא על נזקי רכוש. הפוליסה, לעומת זאת, הורחבה לכלול גם נזקי רכוש. יתר על כן, הכיסוי לרכוש הורחב בפוליסה לכלול גם נזק תוצאתי (זאת על מנת לעמוד בתנאים של פקודת הנזיקין).
- **המוצר** – הגדרת המוצר בפוליסה מתייחסת למוצר מוחשי בעוד שבחוק אין הגדרה כזאת (האם תוכנה למחשב היא מוצר מוחשי?). בפוליסות המורחבות המקובלות בשוק בשנים האחרונות וכן בפוליסות נוספות, המונח "מוצר" כולל גם עבודה שהסתיימה ונמסרה ללקוח. לדוגמא: ניתן לכלול עבודת איטום גג כמוצר המבוטח במסגרת הפוליסה.
- **חזקת המוצר** – בפוליסה נכתב במפורש כי "המבטח מתחייב לשפות את המבוטח... בתנאי שהמוצר לא היה בחזקתו הישירה של המבוטח בעת שאירע הנזק כאמור...". לעומת זאת, בחוק אין מגבלה כזאת. אבל יש היגיון בניסוח הפוליסה – ההיגיון הוא מניעת כפל כיסויים: אם המוצר לא יצא מחזקתו של היצרן ונפגע ממנו צד ג' הרי שיכול להיות לכך כיסוי בביטוח צד שלישי (בכפוף לפקודת הנזיקין וליתר חוקי מדינת ישראל), אם יפגע ממנו עובד, גם אז לא קיימתן בעיה, שהרי בפוליסת חבות מעבידים הסטנדרטית מוגדר החוק לצורך הפוליסה הן בפקודת הנזיקין והן חוק האחריות למוצרים פגומים.
- **מוצרים שאינם כפופים לחוק** – בחוק נכתב במפורש כי אינו חל על תוצרת חקלאית בלתי מעובדת, בהמות, עופות ודגים חיים, אולם פקודת הנזיקין חלה על כל מגוון

המוצרים ולכן גם הפוליסה לא מחריגה את אותה תוצרת חקלאית.

- **התיישנות** – בחוק, מועד התיישנות התביעה הוא עד 3 שנים מיום אירוע הנזק (לעומת 7 שנים ויותר, לפי העניין, בפקודת הנזיקין). הפוליסה מכסה גם תביעה לפי פקודת הנזיקין.

- **גיל המוצר** – על פי החוק ניתן לתבוע רק בגין מוצר שלא עברו 10 שנים ממועד יצורו. הגבלה זאת לא קיימת בפקודת הנזיקין ולפיכך אין בפוליסה הגבלת גיל המוצר.

- **גבולות האחריות** – כאשר המבוטח מבקש פוליסה זאת עליו לקחת בחשבון את הסיכון המכסימלי אליו הוא עלול להיחשף כתוצאה מנזק שגרם המוצר שלו. הנושא מעורר התלבטות של המבוטח היות והמבוטח קובע את הפרמיה על פי סוג המוצר, המסוכנות שלו, תוצאות התביעות בעבר לגבי אותו יצרן בפרט ולגבי יצרני אותו מוצר בכלל ובהתבסס על מחזור המכירות של היצרן. שאיפתו של היצרן צריכה להיות מצד אחד גבולות אחריות גדולים ככל הניתן ומצד שני פרמיה נמוכה. אבל כמו בכל תקציב, השמיכה תמיד קצרה מידי ויש להחליט כיצד לפזר את המשאבים. על כן, צריך המבוטח לבדוק את כל החלופות, אפשרות הגדלת ההשתתפות העצמית, אפשרות של סף פיצוי ועוד. לעיתים אין ברירה, אלא להתפשר על גבולות אחריות נמוכים מהרצוי, על מנת לשמור על תקציב הוצאות מרוסן, ו להקפיד יתר הקפדה על בקרת האיכות ותהליכי יצור קפדניים יותר.

- **אפשרויות תביעה** – בחוק נכתב במפורש שאינו בא לגרוע מזכויות על פי פקודת הנזיקין או לפי כל דין אחר, אין בו את עקרון "יחוד העילה" כמו בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים. לפיכך, הנפגע יכול לבחור לעצמו אם לתבוע לפי החוק או לפי חוקים אחרים. היתרון בתביעה לפי החוק הזה הוא, כאמור, היפוך נטל הראיה, דהיינו על היצרן להוכיח שלא התרשל בעוד שבפקודת הנזיקין ובחוקים אחרים נטל הראיה הוא על התובע כמקובל בדין הישראלי: "המוציא מחברו עליו הראיה". לעיתים לא תהיה לנפגע ברירה, אלא לתבוע לפי חוקים אחרים (לדוגמא: אם עברו מעל 3 שנים מיום אירוע הנזק או אם נפגע מתוצרת חקלאית פגומה או שליצרן עומדות ההגנות שבחוק זה). מבחינת היצרן אין בעיית כיסוי כי, כאמור, הפוליסה לא מוגבלת לחוק מסוים.

- **שיפוט** – הפוליסה הסטנדרטית לביטוח חבות המוצר מכסה בשטח מדינת ישראל ובשטחים המוחזקים, אך ניתן להרחיב את תחולת הנזק וגם את השיפוט לכל העולם. הרחבה כזאת תגרום, בדרך כלל, להעלאת הפרמיה ולהגדלת ההשתתפות העצמית, בעיקר בארה"ב וקנדה. אולם, יצואנים לאותן מדינות לא יכולים שלא לבצע הרחבה זאת. חשוב לציין, כי במקרה של חילוקי דעות בין המבוטח למבטח, יהיה פירוש הפוליסה כפוף לשיפוט ישראלי (ניתן לקבל הרחבה לשיפוט זר, רק אם נתן המבטח הסכמתו במפורש ובכתב).

- **רטרואקטיביות** – חובה על המבוטח להקפיד לכלול בפוליסה את התקופה הרטרואקטיבית שבגינה היה מבוטח בעבר. הכללה כזאת לא תעלה את הפרמיה אלא להיפך, אם המבטח יווכח לדעת כי למבוטח עומדות הרבה שנות ביטוח ללא תביעות, יחזק הדבר את ביטחונו בקבלת העסק לביטוח.

- **תקופת גילוי מורחבת** – ניתן לקבוע מראש, במו"מ לקראת כריתת החוזה בין המבטח למבוטח, כי הפוליסה תכלול הרחבה של תקופת גילוי מורחבת ולפיה גם אם המבטח לא ימשיך לבצע את הפוליסה למשך מספר החודשים שיוסכם עליהם (בד"כ חצי שנה), תקום זכות למבוטח למסור למבטח הודעה על אפשרות הגשת תביעה נגדו, על מנת שהמבטח הזה יטפל בתביעה בגין מוצרים שנמכרו או שווקו עד למועד הביטול או אי חידוש הפוליסה.

- **השבת מוצרים** – הפוליסה הסטנדרטית מחריגה במפורש החלפה ותיקון של מוצרים ו/או עלותם וכן עלות מיון ו/או החזרת המוצרים (recall). מדובר במעין נזקים תוצאתיים למבוטח, אך לא לצד ג' ולכן המבטחים לא ששים לבטחם. יחד עם זאת, ניתן בשנים האחרונות לבצע הרחבה של הפוליסה (או ביצוע ביטוח כזה בפוליסה נפרדת), עקב הדרישה הקיימת בשוק לכיסוי זה.

דוגמה

יצרנים ישראלים, המייצאים מוצרים לתעשיית הרכב בארה"ב ובאירופה נדרשים להמציא ללקוחותיהם כיסוי השבת מוצרים בגבולות אחריות גבוהים. ביטוחים אלה מוצעים על ידי חברות הביטוח הישראליות בתמיכת ביטוחי משנה הולמים.

- **כיסוי לתעשיית הרכב** – יש בישראל לא מעט מפעלים המייצרים רכיבים עבור תעשיית הרכב בעולם, שחלקם נמצא במגזר הקיבוצי. המפעלים מייצרים מוצרי פלסטיק מסוגים שונים, זכוכית ומתכת (יציקות רגילות, יציקות בלחץ גבוה ועיבוד שבבי). גם הפוליסה המורחבת מחריגה במפורש רכב ומוצרים לתעשיית הרכב בארה"ב ובקנדה. יש לשים לב לכך ולדרוש מהמבטח להרחיב את הכיסוי לארה"ב וקנדה במידת הצורך. אם לא ניתן להרחיב את הכיסוי בפוליסה יש לבדוק אפשרות אחרת של ביטוח.

- **פירוק והרכבה** – הפוליסה מחריגה החלפה או תיקון של מוצרים שגרמו לנזק או שיש חשש שייגרמו לנזק. מצד שני, המבטח מצפה מהמבוטח כי במקרה של חשש להיווצרות נזק עליו לנקוט צעדים למניעתו (זהו אחד מיסודות הביטוח – על המבוטח לנהוג כאילו לא היה מבוטח). על המבוטח לשאוף לבטל חריג זה, כי לעיתים זו יכולה להיות הוצאה גדולה מאד. יש מבטחים המבטלים חריג זה בסכומים מוסכמים, תמורת פרמיה מתאימה, למרות שניתן לומר כי במקרה זה מדובר באמצעי מנע (בביטוח אש מוכן המבטח לכסות הוצאות שהוצאו למניעת נזק).

הרחבת משווקים – ניתן לבצע בפוליסה הרחבת הכיסוי גם לגבי משווקים של מוצרי המבוטח בישראל ובחו"ל. הרחבה כזאת כפופה לבקשה מפורטת של המבוטח ולהסכמה מפורשת של המבטח.

טיב המוצר – כאמור, התנאי הבסיסי בביטוח חבות המוצר הוא נזק תאונתי לגוף או לרכוש צד ג'. לפיכך, הוסיפו המבטחים חריג לאי התאמת המוצרים לייעודם התפעולי. דהיינו, אם הזמנה אצל המבוטח כמות של מאות אלפי ברגים שקוטרם 0.22 מ"מ, המיועדים לקדח במכונה מסוימת ולאחר אספקת המשלוח התברר למזמין שקיבל ברגים בקוטר 0.221 מ"מ, לא נגרם נזק פיזי תאונתי חיצוני, המוצר לא פגום, הוא נבדק ונמצא במצב מעולה, אך הבעיה היא שלמזמין אין מה לעשות בו היות והוא לא נכנס למקדח המכונה. למזמין נגרם נזק כספי אך לא היה נזק פיזי. מקרה כזה איננו מכוסה בפוליסת חבות המוצר. לסיכון כדוגמת זה יש לבצע כיסוי של טיב המוצר (כיסוי יקר, לא פשוט, אך בר-השגה במקרים מסוימים).

נזק פיננסי כספי – נזק כספי שאינו תוצאה של הנזק הפיזי לרכוש צד ג' שניזוק, איננו מכוסה. במקרה של צורך בביטוח נזק פיננסי טהור, שנגרם ממוצר פגום (אם הנזק נחשב לחבות המוצר או טיב המוצר או נובע מהשבת המוצרים) – ניתן לבצע ביטוח פקולטטיבי במקרים מסוימים.

טיפים לסוכן

- ◀ **בדוק מידי פעם במהלך השנה האם השתנה הסיכון: האם העסק גדל, האם יש למבוטח פרויקטים חדשים מיוחדים, האם החל לייצר מוצרים חדשים או הפסיק לייצר מוצרים שונים, האם התחיל ביצוא למדינות שקודם לא ייצא אליהן וכדומה?**
- ◀ **בדוק עם המבוטח, טרם עריכת הביטוח, האם התחייב לוותר על תביעה כלפי גורם כלשהו ועדכן את המבטח. יש להקפיד לקבל את אישור המבטח לעריכת ויתורים כאמור.**
- ◀ **בדוק אצל לקוחותיך את מהות עיסוקם - גם משווקים, יבואנים וכי' זקוקים לביטוח חבות המוצר.**
- ◀ **אם הלקוח עוסק בשווק מוצרים בלבד ולא עושה בהם שינוי כלשהו, דאג לכך שהמשווק יופיע בפוליסה של היצרן (שהמשווק ידרוש זאת מהיצרן).**

ביטוח אחריות מקצועית

ביטוחי האחריות המקצועית הם רבים ומגוונים. כול הביטוחים נולדו מתוך הצורך לענות על סעיפים 35 ו-36 לפקודת הנזיקין, אך במהלך השנים התרחבו ביטוחים אלה עקב חקיקת חוקים חדשים ופסיקות חדשות.

שני סעיפים אלה מהווים את התשתית גם לחוקים אחרים. לדוגמה, בחוק האחריות למוצרים פגומים בסעיף 10 ונראה זאת בחוק החברות סעיף 252.

כפי שנכתב לעיל, יש הבדלים בין אחריות מקצועית של בעל מקצוע חופשי העוסק ביעוץ ונותן חוות דעת לבין זו של בעל מלאכה הנותן שירות פיזי (להלן: בעל מקצוע). מקצועות חופשיים ניתן לכסות כנגד כל סוג נזק – גם פיזי וגם ממוני. בעל מקצוע ניתן לכסות רק כנגד נזק פיזי ממשי לגוף או לרכוש (ראה נושא אחריות מוסכים המוזכר דלעיל). במקצוע חופשי נובע אופי הנזק מכל סוג כמעט תמיד מתהליך מתמשך, שקשה לשים את האצבע על המועד המדויק בו ההחלטה נעשתה או הייעוץ התחיל והסתיים, וכמעט תמיד הנזק ממוני. אצל בעל מקצוע הנזק תמיד תאונתי. בסיס הביטוח למקצוע חופשי – לרוב על בסיס הגשת התביעה ואילו אצל בעל מקצוע הוא בדי"כ על בסיס קרות האירוע, כאמור לעיל.

כפי שנכתב לעיל, כאשר מדובר בבעלי מקצוע, הפוליסה היא בדי"כ לצד שלישי, עם הרחבה מתאימה. אם ניקח לדוגמה ביטוח אחריות מקצועית לקוסמטיקאית, הרי שצריכים להיות המאפיינים של ביטוח צד שלישי בנזק המכוסה (מריחת התכשיר או הפעולה נשואי התביעה קרו במועד מסוים, גרמו לנזק פיזי והמאפיין תאונתי – אם כי יכול להיות שהקוסמטיקאית תמליץ ללקוחה לעשות דבר מסוים או להימנע מעשיית דבר מסוים ואז יגרם הנזק, אבל הנזק תמיד פיזי – לכן מתאים יותר לבצע פוליסה על בסיס מועד קרות המקרה, בעלת מאפיינים של פוליסת צד ג').

להלן עיקרי הפוליסה שראוי לשים לב אליהם:

- **מקרה הביטוח** – מקרה הביטוח המוגדר בפוליסה הוא כדלקמן: "דרישה או תובענה שהוגשה לראשונה נגד המבוטח בשל הייפר חובה מקצועית שמקורה במעשה רשלנות, טעות או השמטה, במסגרת מקצועו ועיסוקו כמפורט ברשימה של הפוליסה ובכפוף לדינים החלים עליו...". הגדרה זאת שונה לחלוטין מכל ההגדרות שאנו מכירים. אין כאן תיחום של משך זמן המקרה, אין תיחום של מקום ואין כאן דרישה לנזק פיזי. מבחינת זמן: המקרה יכול להתרחש על פרק זמן של כמה ימים ואף יותר. מבחינת מקום: המקרה יכול להיות במשרדו של בעל המקצוע או באתר של לקוחו או בכל מקום אחר (ובלבד שיהיה בשטח מדינת ישראל והשטחים). בניגוד לכל הביטוחים שמנינו עד כה (למעט מחלת עובד בביטוח חבות מעבידים) האירוע יכול להיות אירוע מתמשך שהיסוד החשוב שבו: נגרם נזק פיזי או כספי/פיננסי ללקוח של המבוטח. רטרואקטיביות – חובה על המבוטח להקפיד לכלול בפוליסה את התקופה הרטרואקטיבית שבגינה היה מבוטח בעבר. הכללה כזאת לא תעלה את הפרמיה אלא להיפך, אם המבוטח יוכח לדעת שלמבוטח הרבה שנות ביטוח ללא תביעות, זה יחזק את ביטחונו בקבלת העסק לביטוח.
- **תקופת גילוי מורחבת** – ניתן לקבוע מראש, במו"מ לקראת כריתת החוזה בין המבוטח למבוטח, כי הפוליסה תכלול הרחבה של תקופת גילוי מורחבת ולפיה גם אם המבוטח לא ימשיך לבצע את הפוליסה למשך מספר החודשים שיוסכם עליהם (בדי"כ חצי שנה), תקום זכות למבוטח למסור למבטח הודעה על אפשרות הגשת תביעה נגדו על מנת שהמבוטח הזה יטפל בתביעה בגין מוצרים שנמכרו או שווקו עד למועד הביטול או אי חידוש הפוליסה.
- **תחולה טריטוריאלית** – הפוליסה הסטנדרטית נוקבת בגבולות מדינת ישראל והשטחים.

אך ניתן להרחיבה לכל העולם, על פי צרכי המבוטח (בארה"ב וקנדה תידרש פרמיה נוספת ותוגדל ההשתתפות העצמית).

- **הוצאות תיקון העבודה** – הוצאות אלה מוחרגות מכיסוי וכך גם שכר טרחה או שכר עבודה שהיה המבוטח צריך לקבל ממזמין העבודה ולא קיבלם עקב הנזק. ההיגיון בכך פשוט מאד: מטרת הפוליסה לשפות את המבוטח בגין תביעה נגדו על נזקים שגרם לצד ג'. אין מטרת הפוליסה לכסות נזקים פיזיים או ממוניים של המבוטח עצמו.
- **הוצאת דיבה ופגיעה בפרטיות** – זהו חריג בפוליסה שניתן לבטלו בהסכמה עם המבטח.
- **אבדן מסמכים** – במקרה של תביעה נגד המבוטח בגין נזק כספי שנגרם מאובדן מסמכים שהופקדו בידו, אין כיסוי בפוליסה אלא אם בוטל חריג זה בהסכמת המבטח (בתמורה לתוספת פרמיה).
- **חריג נושאי משרה** – הפוליסה אינה מכסה נושאי משרה בתאגיד שגרמו לנזק לצד ג' כלשהו עקב מעשה או מחדל שעשו במהלך עבודתם המוגדרת כנושאי משרה בתאגיד. דהיינו, אם בדירקטוריון התאגיד משרת עו"ד והוא נתבע במסגרת החלטה מסוימת שהחליט כחבר הדירקטוריון לא יהיה לכך כיסוי בפוליסה זאת (הכיסוי קיים בביטוח נושאי משרה). לעומת זאת, אם היה יועץ משפטי בתאגיד שנתבע בגין חוות דעת משפטית שנתן לדירקטוריון – יהיה לפעולתו כיסוי בפוליסה זאת.

טיפים לסוכן

- ◀ **בדוק מידי פעם במהלך השנה האם השתנה הסיכון: האם העסק גדל, האם יש למבוטח פרויקטים חדשים מיוחדים, האם חל שינוי בעיסוקו של המבוטח או האם נוספו לו עיסוקים?**
- ◀ **בדוק עם המבוטח, טרם עריכת הביטוח, האם התחייב לוותר על תביעה כלפי גורם כלשהו ועדכן את המבטח. יש להקפיד לקבל את אישור המבטח לעריכת ויתורים כאמור.**
- ◀ **שים לב שהמבוטח מבצע עבודות שונות במשך השנים וגבול האחריות מתייחס לכולן יחד. בהתאם לכך, הצע למבוטח את גבולות האחריות המתאימים, במקרה שיוגשו נגדו מספר תביעות באותה שנה (תביעות אלה עלולות לקרות במספר שנים אך יוגשו בשנה מסוימת והרי השיפוי הוא על בסיס הגשת התביעה).**
- ◀ **לצורך חישוב הפרמיה לשנה הבאה על המבוטח להמציא את מחזור עסקיו המשוער לשנה הקרובה. על הסוכן להבהיר למבוטח כי המדובר במחזור משוער, לא מדויק, ואמורה להתבצע התאמה רק בסוף השנה.**

ביטוח דירקטורים (נושאי משרה)

נושא משרה בתאגיד הינו תפקיד אחראי הדורש מקצוענות ומיומנות – זה מספר שנים נוכחים הדירקטורים/נושאי המשרה לדעת כי תפקידם אינו רק תפקיד של כבוד אלא תפקיד המחייב, כאמור, מיומנות, מקצוענות והתייחסות רצינית לתפקיד. דהיינו, דירקטור הוא מקצוע הדורש ככל מקצוע: לימוד, התמחות ורצון גם ניסיון.

ביטוח דירקטורים הינו ביטוח צעיר יחסית, המהווה ענף מתוך ביטוח האחריות המקצועית. כפי שראינו, בביטוח אחריות מקצועית יש חריג נושאי משרה, היות ויש לעיסוק זה פוליסה ייעודית. הפוליסה לביטוח נושאי משרה (להלן: דירקטורים) מכסה את נושא המשרה במסגרת תפקידו והחלטותיו כמנהל, כלומר אחריותו המקצועית כמנהל. לא מדובר על החלטה מקצועית משפטית לדירקטור שהוא עורך דין ולא על החלטה מקצועית חשבונאית לדירקטור שהוא רואה חשבון – לכך יש ביטוח אחריות מקצועית לעו"ד או לרואה החשבון. הדין בישראל, וגם במקומות רבים אחרים בעולם, רואה במקצוע הניהול מקצוע לכל דבר, הדורש מיומנות מצד אחד ומוטלת עליו אחריות מצד שני.

המחוקק סבר כי אדם בתפקיד ניהולי הפועל בתום לב למען התאגיד, מן הראוי שהתאגיד ישפה אותו או יבטח אותו במקרה של תביעה עקב פעולותיו במסגרת עבודתו. מן הסתם במחשבה זאת, דאג המחוקק לניהול השוטף והתקין של הכלכלה הלאומית – כי ללא מטריית הגנה זאת יש לשער שמספר לא קטן של אנשים מוכשרים היה מסרב לשבת בדירקטוריונים של תאגידים. החוק רואה בדירקטור או נושא משרה בכירה, איש מקצוע חופשי שעיסוקו ניהול. כפי שניתן, עפ"י החוק, לבטח את חבותם בניזיקין של מהנדס או עורך-דין בתאגיד או שהתאגיד יכול לבצע לעצמו ביטוח בגין אחריותו המקצועית (לדוגמא: חברה שעוסקת בתכנון הנדסי) – כך גם מתיר החוק לתאגיד לבצע ביטוח בגין חבות נושאי המשרה שבו (חשוב לציין כי לגבי נושאי משרה, חוקי החברות במדינות השונות דנים באפשרות הביטוח באופן פוזיטיבי – דהיינו יש סעיפים מפורשים בחוק הדנים בכך, בעוד שלגבי מקצועות אחרים כמו ההנדסה ועריכת דין למשל, בישראל לכל הפחות, אין לכך שום התייחסות בחוק הרלבנטי (לא לחיוב ולא לשלילה) והביטוח קיים מתוקף הצרכים והדינמיות של חיי הכלכלה בעידן המודרני. ברור כי באף שיטת משפט אין כוונה להגן על נושא משרה שביצע עבירה ביודעין – מעשה כזה הוא עבירה מתוך כוונה פלילית שאילו היו נתנים לכך גיבוי או אפשרות ביטוח – היה בכך משום הוראה הנוגדת את תקנת הציבור.

החקיקה בישראל בנושאי תאגידים החלה בתקופת המנדט הבריטי, כאשר בשנת 1929 נחקקה פקודת החברות (להלן: הפקודה). החקיקה אומצה ע"י מדינת ישראל הצעירה בצורת פקודת החברות, שעברה במשך השנים עשרות תיקונים ושינויים ובשנת 1983 נוסחה מחדש. גם נוסח זה לא הספיק ובשנת 1999 נחקק חוק החברות, תשנ"ט–1999 (להלן: החוק), שביטל סעיפים רבים מתוך הפקודה, אך לא ביטל אותה כליל והיא עדיין משמשת, לצד חוק החברות, ככלי משפטי להסדרת נושא התאגידים.

חוק החברות, בניגוד לחוק שקדם לו – פקודת החברות (להלן: "הפקודה") – הדגיש את האחריות האישית של נושאי המשרה בחברה/תאגיד והטיל עליהם אחריות מחמירה יותר מזו שנקבעה בפסיקה. עד לחקיקת החוק לקתה הפקודה בחסרים שנבעו מההתפתחות הכלכלית המואצת ומשינויים שנבעו מהפיכת העולם ל"כפר גלובלי" ולפיכך, עפ"י סמכותם הטבעית של בתיהמ"ש בישראל, הושלם החסר בחקיקה ע"י פסיקת ביהמ"ש, כפי שנעשה בפרשת קוסוי (ע"א 817/79, 818, 818/82 קוסוי ואח' נ' בנק י.ל. פויכטונגר בע"מ ואח'). בפקודת החברות לא הייתה הסדרה של רכישת ביטוח לכיסוי אחריותו המשפטית של דירקטור, אך ניתן היה לעשות הסדרי ביטוח כאלה בכפוף להוראות הפקודה ולהוראות דינים אחרים (לדוגמא ס' 26 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א–1981: "נגרם מקרה הביטוח בידי המבוטח או בידי המוטב במתכוון, פטור המבטח מחבותו" – יש כאן הפרדה ברורה בין חובות האמון לחובות הזיהרות, במקרה שלנו חובות הדירקטורים).

החוק הנוכחי מטיל על נושאי המשרה חובת אמונים כלפי החברה וחובת זהירות, הן כלפי החברה והן כלפי אדם אחר.

תוקף סעיפי הדירקטורים ואחריות הדירקטורים בפקודה בוטל, ובמקומם יש להתייחס לסעיפים הרלבנטיים בפרק השישי של חוק החברות. החוק (שעבר בינתיים כבר מספר תיקונים) קובע שלא רק הדירקטורים חבים באחריות מתוקף תפקידם אלא גם נושאי משרה אחרים. חשוב לציין, כי החבות חלה על דירקטורים בחברות פרטיות, חברות ציבוריות ועמותות למיניהן.

יש לשים לב למספר דברים בחוק:

- **הגדרת נושא משרה** – נושאי המשרה אליהם מתייחס החוק הם: דירקטור, מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל הכללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה וכן מנהל אחר הכפוף במישורין למנהל הכללי. דהיינו, גם מנהלת לשכת המנכ"ל, שכפופה לו ישירות ויש לה בצוות קלדנית או שתיים, חשופה לתביעה אישית בגין פעולותיה ו/או החלטותיה במסגרת עבודתה.
- **המקורות הנורמטיביים לאחריות הדירקטורים** – אחריותם של דירקטורים בתאגיד משתרעת על פני חוקים שונים ובהקשרים שונים בחקיקה הישראלית: ראשית, קביעת אחריות כללית בנזיקין שמתייחסת לכל אדם ולכל בעל מקצוע ולא דווקא לדירקטורים, אנו מוצאים בפקודת הנזיקין בסעיפים 3, 35 ו-36. הוראת הפקנ"ז היא שירותית ומשתרעת מעל ומעבר לכל חוק הדין ספציפית בחבותם של דירקטורים. חוק נוסף (העיקרי) העוסק באחריותם של דירקטורים ביתר פירוט הוא, כמובן, חוק החברות סעיפים 252–254. חוק חשוב נוסף, העוסק באחריותם של דירקטורים, הוא חוק ני"ע.
- כמו-כן, יש חוקים ספציפיים בהם יש התייחסות לאחריותם של הדירקטורים כגון: חוק ההגבלים העסקיים, חוק שעות עבודה ומנוחה, חוק שכר מינימום, חוק הגבלת העישון במקומות ציבוריים, חוק הגנת הצרכן, חוק רישוי עסקים, חוק שמירת הניקיון, תקנות מס הכנסה ועוד.
- בחוק ני"ע ובחוקים שנמנו אחריו, דלעיל, מדובר בהפרות חוק בתחום הפלילי, בעוד שבפקנ"ז מדובר על עוולות אזרחיות ואילו חוק החברות מתייחס הן לעבירות פליליות והן לעוולות אזרחיות, יש לשים לב להגדרות הרלוונטיות בחוק. מאחר ולא ניתן לבטח, לשפות או לפטור דירקטור מאחריותו הפלילית (נוגד את תקנת הציבור), נתמקד בעוולות האזרחיות ומטבע הדברים – בחוק החברות.
- **הוראות חוק החברות** – סעיף 252 לחוק עוסק בחובת הזהירות: "א) נושא משרה חב כלפי החברה חובת זהירות כאמור בסעיפים 35 ו-36 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש). (ב) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי למנוע חובת זהירות של נושא משרה כלפי אדם אחר".
- **סעיף 253** מרחיב ומבאר את הסעיף הקודם ומסביר מהם אמצעי הזהירות ורמת המיומנות הנדרשים מהדירקטור.
- **סעיף 254** עוסק בחובת האמונים ומתחיל במילים: "א) נושא משרה חב חובת אמונים לחברה, ינהג בתום לב ויפעל לטובתה, ובכלל זה...". חלקו האחרון של הסעיף מרחיב את חובת האמונים של הדירקטור גם כלפי אדם אחר.
- עיקר חובות נושא המשרה בחברה עפ"י החוק – לפעול במסגרת החברה ובמסגרת מטרותיה, יישום החלטות האסיפה הכללית, אחריות על הדיווח הכספי של החברה, מסירת מידע ביחס לחברה ומצבה לכל חבר בחברה לפי דרישה, מתן מידע למפרק במקרה של פירוק החברה.

- כאמור, חלים על הדירקטור חובת הזהירות וחובת אמונים וכן הוראות ספציפיות שבחוק, כאשר היקף האחריות נגזר גם מהפקני"ז. דהיינו, אחריות הדירקטור היא אישית, ביחד ולחוד כאשר מדובר בדירקטורים נוספים השותפים לעוולה והאחריות בלתי מוגבלת בסכום.
- העילות הקיימות במשפט על מנת לחייב דירקטור באופן אישי, בגין חובות החברה, הינן במישור החוזי והנזיקי: מצג שווא, רשלנות, הטעיה, תרמית, ניהול מו"מ שלא בתום לב וכיו"ב.
- **מקור הצורך בהגנת הדירקטור** – כעקרון, דירקטור הפועל בתום לב וביושר בשם החברה כשלוח או כאורגן שלה, אינו חב אישית בגין פעולות שעשה עבור החברה. יחד עם זאת, הדירקטור צפוי לתביעות נגדו באורח אישי במספר מצבים:
 - תביעות של החברה נגד הדירקטור בגין הפרת חובות כלפיה (הדירקטור חב חובת זהירות וחובת נאמנות כלפי החברה ובמקרה הפרתן הוא חשוף בפני תביעה מצידה).
 - תביעות של בעלי המניות נגד הדירקטור כאשר הופרה החובה כלפיהם אישית (בנוסף לסעד הפירוק וסעד הקיפוח העומדים לרשותם).
 - תביעות צד שלישי: הן אחריות אישית כלפי צד שלישי בגין פעולות של הדירקטור, שעשה בשם החברה והן אחריות אישית כלפי צד שלישי מכוח הוראות חוק ספציפיות. בין הצדדים השלישיים ניתן למנות: נושים, עובדים, ספקים, לקוחות, מתחרים, רשויות המדינה ועוד.
 - תביעות בנושאי ניירות ערך (לדוגמא: ת"א (נצרת) 496/95 סבן איתן ני אפרים להב ואחי).
 - תביעות במהלך פירוק החברה.

דוגמאות

בנוסף לכך, הדירקטור חשוף לתביעה מכוח סעיף 6 לחוק – הרמת מסך ההתאגדות – ויש לכך דוגמאות רבות בפסיקה של בתי המשפט בישראל: בע"א 725/78 בריטיש קנדיאן בילדרס בע"מ ואחי' ני אורן ואחי', הוטלה אחריות על דירקטור בחברה שפיקח על בניית מבני מגורים מבלי שהיו לו הכשרה וידע לכך. בת"א 2474/86 נצר ני כנפונית חברה למטוסים זעירים בע"מ, הוטלה אחריות על דירקטורים אשר שלחו ידם בעסקי תעופה, אשר סיכונם רב, מבלי שהיו להם הכישורים לכך, ומבלי שנועצו עם מי שמומחיותו בכך. השופט קבע כי ניהול חברה, שעיסוקה הוא בפעילות הכרוכה בסיכון רב, מבלי שהיו בידיה אמצעים ראויים לשאת בפיצוי על נזק שייגרם, הינה גם הפרת חובתם של המנהלים כלפי התובע (שהיה לקוח במקרה זה).

- **ההגנות על הדירקטור: פטור, שיפוי וביטוח פטור** – ויתור שעושה החברה על זכות התביעה כנגד הדירקטור בשל נזק, עקב הפרת חובת הזהירות כלפיה. שיפוי – כיסוי

הוצאותיו של הדירקטור ע"י החברה בגין חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר עפ"י פסק דין. ביטוח – חוזה בין מבטח למבטח (המבטח בפוליסת דירקטורים הוא הדירקטור ולא החברה), לפיו מתחייב המבטח לשלם למבטח את הסכומים בהם יחויב, עד לגובה סכום הביטוח, בקרות מקרה הביטוח וכן הוצאות התדיינות סבירות (למרות שאין בחוק הוראה מפורשת נוהגות חברות הביטוח בישראל לכלול סכום ביטוח נוסף עבור הוצאות משפטיות – כפי שמורה החוק לגבי שיפוי ע"י החברה. זאת, מכוח הדרישה לכיסוי הוצאות משפט סבירות בביטוח אחריות, המופיעה בס' 66 לחוק חוזה הביטוח). סכום הביטוח עבור ההוצאות המשפטיות בחלק מהפוליסות בישראל נהוג שהוא עד 20% מעל גבול האחריות המצוין בפוליסה או מעל סכום התביעה שתשולם ע"י המבטח, עפ"י הנמוך מביניהם. יש לציין, כי ההגבלה של 20% איננה תואמת את האמור בס' 66 הני"ל – ראה עניין אדם סביר, הוצאות סבירות דלעיל. כאמור, החוק דן באפשרויות של ביטוח, שיפוי ופטור לדירקטורים אך לא בכל מקרה. עפ"י החוק חברה אינה רשאית לפטור נושא משרה מאחריותו בשל הפרת חובת האמונים כלפיה – למעט אם פעל נושא המשרה בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת התאגיד. באשר לחובת הזהירות – על פי החוק, רשאית החברה לפטור את נושא המשרה מאחריותו כלפיה, או לבטח את אחריותו או לשפוטו בגין הפרת חובת הזהירות, בכפוף למגבלות שבחוק.

- **מה ניתן לבטח** – תאגיד רשאי לכלול בתקנון שלו הוראה המתירה לו להתקשר בחוזה לביטוח אחריותו של נושא משרה בו בגין שלושת המקרים הבאים: – הפרת חובת זהירות כלפי התאגיד או כלפי אדם אחר. – הפרת חובת אמונים כלפי התאגיד, כאשר נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת התאגיד. – חבות כספית שתוטל על נושא המשרה לטובת אדם אחר. במסגרת זאת ניתן יהיה לכלול ביטוחים בגין תביעות צד ג' במישור מנושא המשרה, כגון חבות כספית בגין פרט מטעה בתשקיף, שנושא המשרה אחראי לו (מכוח חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968).

להלן נקודות בפוליסה שיש לשים לב אליהן:

- **השיפוי על פי הפוליסה** – השיפוי כולל כמובן את הדירקטורים בגין נזק כספי בו יחויבו, או את החברה ששילמה על פי דין לנושאי המשרה.
- **השתתפות עצמית** – אם המבטח משפה את הדירקטורים במלוא הסכום שחויבו עפ"י דין, הם לא ישלמו בדרך כלל השתתפות עצמית. ההשתתפות העצמית תחול על החברה, במידה ושיפתה אותם.
- **מיהו נושא משרה** – ההגדרה בפוליסה היא בדיוק כמו בחוק. בנוסף יכול בעל הפוליסה להוסיף בעלי תפקידים נוספים, בסיכום עם המבטח (יש לדאוג שתפקידים אלה יופיעו בפוליסה).
- **תאריך רטרואקטיבי** – כמו בכל ביטוחי החבויות על בסיס מועד הגשת התביעה, יש לכלול גם כאן את מועד הרטרואקטיביות באישור המבטח.
- **הרחבה לנושאי משרה חיצוניים** – באישור המבטח, ניתן להרחיב את הפוליסה לכסות נושאי משרה של חברות קשורות ששמן מופיע ברשימת הפוליסה.
- **מקרה של מוות או אי כשרות משפטית של הדירקטור המבטח** – יהיו בני זוגו, עזבונו, יורשיו, אפוטרופוסו או הנאמן בפשיטת הרגל שלו זכאים לכל הזכויות המוקנות עפ"י הפוליסה, להם היה זכאי המבטח טרם מותו או לפני שהפך חסר כשרות משפטית.
- **תביעות כנגד המבטח ובן/בת זוגו** – המבטח ישפה את המבטח ובן/בת זוגו על

תשלומים עפ"י דין בגין מעשה שלא כדין של המבוטח בלבד, הנובעות אך ורק מן הסטאטוס של בן/בת-הזוג והמבקשות לרדת אל הנכסים והרכוש המשותף של בני הזוג.

- **תביעה מטעם דירקטור ו/או החברה** – תביעה כזאת אינה מכוסה בעקרון, אך יש לכך 4 חריגים שביניהם הודעה לצד שלישי, תביעה נגזרת, תביעת כונס נכסים, או לפני מפרק ותביעה המוגשת בהוראה/דרישה של רשות ציבורית מוסמכת.
- **תקופת גילוי מורחבת ותקופת כיסוי מורחבת** – כמו בכל ביטוחי האחריות המקצועית, על המבוטח/בעל הפוליסה לבדוק את הצורך בהרחבים אלה.
- **אי עשיית ביטוח אחר** – יש פוליסות בהן לא מכוסה חבות המבוטחים במקרה שלא ביצעו ביטוח כלשהו במסגרת החברה. במקרים אלה רצה המבוטח למנוע מצב שדירקטור יחליט לא לבצע ביטוח מסוים בידיעה שאם יהיה שם כשל, ניתן יהיה לתבוע את פוליסת הדירקטורים. בפוליסות המורחבות בענף – אין חריג כזה.

טיפים לסוכן

- ◀ **בדוק מידי פעם במהלך השנה האם השתנה הסיכון: האם העסק גדל, האם יש למבוטח פרויקטים חדשים מיוחדים, האם חל שינוי בעיסוקו של המבוטח או האם נוספו לו עיסוקים או שהוקמו חברות בנות או חברות משולבות ?**
- ◀ **בהערכת גבול האחריות הנדרש לדירקטורים, יש לקחת בחשבון את העיסוק, החשיפה לסיכונים וכן את מספר הדירקטורים המבוטחים. ככל שמספרם רב יותר יש לדאוג לגבולות אחריות גבוהים יותר למקרה חשש לתביעה מרובת נתבעים.**
- ◀ **לפני הגשת הצעת ביטוח למבוטח יש להצטייד בדו"ח מצב תביעות אצל המבוטח הקודם (אם היה) ובדוחות כספיים מבוקרים של 3 השנים האחרונות.**
- ◀ **שים לב לטיפים בביטוח אחריות מקצועית – הם ישימים גם בסוג ביטוח זה.**

מפתח מושגים

- ◀ **אחריות חוזית** אחריות של צד לחוזה כלפי צד שני, הנובעת מחוזה.
- ◀ **אחריות חוקית/אחריות על פי דין** אחריות למעשה או למחדל הניתנת לאכיפה באמצעות החוק.
- ◀ **אחריות כלפי הציבור/צד שלישי** אחריות של אדם או תאגיד (ישות משפטית) שגרם נזק לגופו או לרכושו של אדם או תאגיד אחר.
- ◀ **אחריות מנהלים/דירקטורים** אחריות של נושאי משרה בתאגיד (עפ"י המפורט בחוק החברות) בשל נזקים העלולים להיגרם לחברה, לבעלי מניותיה, לעובדים או לכל צד שלישי בשל מעשה או מחדל שאירעו בעת פעילותם בתאגיד.
- ◀ **אחריות מקצועית** אחריות המוטלת על בעל מקצוע לנקוט זהירות סבירה בעת ביצוע עבודות או שירותים שהוא מספק.
- ◀ **אחריות צולבת** סעיף המרחיב את הכיסוי הביטוחי לא רק למבוטחים הנקובים בפוליסה אלא גם אחד כלפי האחר. מקובל מאד בביטוחי עבודות קבלניות ובביטוחי צד ג' למיניהם. ניתן לכלול גם בביטוח אחריות מקצועית וחבות המוצר – לפי העניין.
- ◀ **אחריות שילוחית** אחריות של ישות משפטית למעשה או למחדל של עובד או סוכן או שלוח שלה בהתאם להגדרות בחוק השליחות תשכ"ה–1965. לדוגמא: סוכן ביטוח מוגדר בחוק חוזה הביטוח כשלוחה של חברת הביטוח לצורך כריתת החוזה עם המבוטח. בחוק השליחות מספר עקרונות שיש להדגיש לענייננו: (1) מהי שליחות – שליחות היא יפוי כוחו של שלוח לעשות בשמו או במקומו של שולח פעולה כלפי צד שלישי. (2) שלוחו של אדם כמותו, ופעולת השלוח, לרבות ידיעתו וכוונתו, מחייבת ומזכה, לפי העניין, את השולח. (3) השליחות מוקנית בהרשאה, בכתב או בעל פה, מאת השולח לשלוח, או בהודעה עליה מאת השולח לצד שלישי, או ע"י התנהגות השולח כלפי אחד מהם. (4) סיום השליחות – השליחות מסתיימת בביטולה ע"י השולח או השלוח, וכן במותו של אחד מהם, בגריעת כשרותו או בפשיטת רגלו, או – אם תאגיד – בפירוקו.
- ◀ **אישיות משפטית/ישות משפטית** יחיד, שותפות, חברה, איגוד או ארגון אחר שיש לו בעיני החוק הכושר לכרות חוזים, לקבל על עצמו התחייבויות, להיות בעלים של רכוש ולבצע עסקות.
- ◀ **ביטוח דירקטורים** ביטוח אחריות של נושאי משרה בתאגיד בשל נזקים העלולים להיגרם לחברה, לבעלי מניותיה, לעובדים או לכל צד שלישי בשל מעשה או מחדל בתום לב עקב הפרת חובת הזהירות או הפרת חובת האמונים.
- ◀ **בעל הפוליסה** אף על פי שחוק חוזה הביטוח קובע כי פוליסת ביטוח היא חוזה שבין מבטח למבוטח, בחוזה ביטוח ישנם מספר "שחקנים" שממלאים תפקיד, ובין השאר, "בעל הפוליסה", "מבוטח" ו"מוטב", שהינם "שחקנים" השונים במהותם בפונקציה שהם ממלאים בחוזה הביטוח. אין המדובר בהפרדה סמנטית אלא בהפרדה מהותית. לרוב, שמו של בעל פוליסה נקוב בפוליסת הביטוח והוא זה שמשלם את דמי הביטוח או רובם. במקרים מסוימים משמש בעל הפוליסה גם כמבוטח ובמקרים מסוימים לא. כך למשל,

בפוליסת ביטוח קבוצתי קולקטיבי בעל הפוליסה הוא הקולקטיב העומד בראש הקבוצה בעל המאפיינים הדומים ואשר כל אחד החבר בה משמש "מבוטח". בביטוחי החבויות, נעשה שימוש במונח זה רק בביטוח דירקטורים, שבו בדי"כ בעל הפוליסה הוא החברה/התאגיד המבוטח הוא הדירקטור/נושא המשרה.

◀ **דמי ביטוח / פרמיה** הסכום אותו משלם המבוטח למבטח בגין ביטוח הסיכון.

◀ **דף הרשימה** נקרא בחברות מסוימות גם "דף פרטי הביטוח" או "מפרט". זהו החלק של הפוליסה המודפס במחשב וכולל את פרטי הפוליסה הספציפיים כגון: שם המבוטח, כתובתו, תיאור הרכוש, סכומי ביטוח ותנאים מיוחדים.

◀ **הוצאות הגנה משפטית בתביעה אזרחית** במקרה שהמבוטח נתבע בתביעה אזרחית, ע"י צד ג', עפ"י חוק חוזה הביטוח, הוא זכאי להחזר הוצאות משפטיות סבירות אף מעבר לגבולות האחריות הנקובים בפוליסה (הפירוש של המילה "סבירות", נתון להחלטת בית המשפט).

◀ **הוצאות הגנה משפטית במקרה תביעה פלילית** בפוליסות המורחבות המקובלות בישראל יש הרחבה להוצאות הגנה שכאלה. ניתן לכלול כיסוי זה גם בפוליסות חבויות אחרות. בהתקיימו של כיסוי זה, ישפה המבטח את המבוטח בגין הוצאות משפטיות ע"י העמדה של עו"ד לרשות המבוטח או שיפוי המבוטח שויתר על שירותי עו"ד של המבטח. בהרחבה זאת יש מגבלות שונות המופיעות בפוליסה וגם סכום הכיסוי מוגבל. חשוב לציין שאין בהרחבה זאת כיסוי לקנס או עיצומים כספיים שיוטלו על המבוטח, שאם לא כן, היה בכך משום פעולה כנגד תקנת הציבור.

◀ **הנחת העדר תביעות** הנחה שניתנת על ידי המבטח למבוטח בחידוש הביטוח – לפי סיכום שנעשה ביניהם מראש ונכתב כסעיף בפוליסה – בעת חידוש הביטוח – מהפרמיה של השנה החדשה או החזר למבוטח ישירות, בשל אי הגשת תביעות (או הגשת תביעות שעולה עלה על ההיקף שסוכם).

◀ **הרמת מסך** סילוק ההפרדה, ע"י בית המשפט, בין שתי ישויות משפטיות וראייתם כאחד. לדוגמא: הרמת המסך המשפטי החוצץ בין חברה אם לחברת בת או בין חברה פרטית לבין בעלי החברה.

◀ **השבת מוצרים (RECALL)** הוצאות החזרת המוצרים שגרמו או שיש חשש שיגרמו לנזק. זהו נזק תוצאתי בביטוח חבות המוצר. לא מכוסה בפוליסות המדף. ניתן לכסות על סכומים מוגבלים עפ"י בקשה מיוחדת.

◀ **התיישנות** המועד שלאחריו לא ניתן לתבוע אדם בערכאות משפטיות (בנזיקין): שבע שנים מיום קרות האירוע לבגיר או שבע שנים מיום הגיע הקטין לגיל 18. התיישנות התביעה כנגד חברת ביטוח בתוקף כל עוד לא פג תוקף התביעה כלפי הצד השלישי, כפוף לחוק ההתיישנות תשי"ח-1958.

◀ **ויתור על תחלוף / זכות שיבוב** סעיף הרחבה בפוליסה ולפיו יש ויתור של המבטח לחזור בתביעה, לאחר ששולמו תגמולי הביטוח, כנגד המזיק (להבהרה: אם המזיק הוא המבוטח, בכל מקרה המבטח לא יכול לחזור אליו בתביעה לאור הקשר החוזי ביניהם – יש מקרים שבהם צד ג' שלו יש למבוטח הסכם, מבקש שיכלילו אותו בשם המבוטח, בין היתר, גם מסיבה זאת). בדי"כ סעיף זה מופיע בפוליסה עקב דרישה של המבוטח שהתחייב או עשוי להתחייב כלפי גורם כלשהו שהוא לא ייתבע במקרה שיגרמו לנזק.

◀ **זיקת ביטוח** המונח "זיקת ביטוח" הוא מונח אנכרוניסטי אשר מקורו לפני חוק חוזה הביטוח. עקרון זה אשר זכה להכרה לפי הדין הקודם, לא אומץ על ידי המחוקק הישראלי

ובמקומו נקבע בסעיף 55 (א) של חוק חוזה הביטוח, כי "ביטוח נכסים חייב המבטח לשפות בעד נזק שנגרם למבטוח או למוטב...". תיקון המחוקק נועד למנוע הגשה של תביעות סרק על ידי מבטוחים אשר ביטחו נכס במובן של "חוזה הימורים" ולדאוג להשבת מצב המבטוח לקדמותו. כיום, אין צורך לבדוק האם למבטוח אשר הגיש תביעת ביטוח יש זיקה לנכס, כגון זיקה קניינית (בעלים, שוכר וכד'), אלא האם נגרם לו נזק. בהתאם לכך מבטח לא יוכל לטעון כי אין כיסוי לנזק שנגרם לצד ג', עקב העדר זיקת ביטוח של המבטוח.

◀ **חבות** מילה נרדפת לאחריות (חבות כלפי הציבור, חבות נושאי משרה וכו').

◀ **חבות מוצר** האחריות של יצרן בגין מוצרים שייצר וגרמו לנזק פיזי.

◀ **חצרים** מונח משפטי שפירושו: מקום מוגדר או חלק ממנו.

◀ **טיב מוצר** האחריות של יצרן לגבי טיב המוצר שייצר (אחריות חוזית שלרוב לא ניתן לבטחה).

◀ **כאב וסבל** אחד מראשי הנזק עבורם זכאי נפגע לתשלום פיצוי מאת המזיק. שיעור הפיצוי אשר להם זכאים נפגעים במסגרת תביעות נזקי גוף נתון לשיקול דעתו של בית המשפט.

◀ **מעביד** מעביד או מעסיק הוא אדם או ארגון אשר מפעיל עובדים או פועלים. מעבידים נותנים שכר או משכורת בתמורה לכוח העבודה של העובד, לעתים כשכר שעה, ולעתים בסכום מסוים אשר נקבע לתקופת העבודה. לעתים מחולק שכרם של עובדים, ובכלל זאת עובדים על בסיס משכורת, לשכר בסיס ושכר על שעות נוספות.

◀ **נזק תוצאתי/נזק עקיף** נזק שנגרם לצד ג' כתוצאה מאירוע עיקרי. נזק תוצאתי בביטוחי רכוש מכוסה רק אם המבטוח ביקש לבטחו (לדוגמא: אבדן רווחים מאש או משבר מכני). בביטוחי חבויות בדרך כלל מבטוח נזק תוצאתי כחלק מהנזק לצד ג', למעט מקרים שהפוליסה מציינת במפורש שאין כיסוי לנזק תוצאתי (החרגה כזאת נמצאת בפוליסה לביטוח עבודות קבלניות – מקובל להחריג נזק לצד ג' הנגרם מפגיעה בכבלים ובצנרת תת-קרקעית).

◀ **סף פיצוי** נהוג בביטוחי רכוש, אך אפשרי גם בביטוחי חבויות. המבטח והמבטוח מסכימים ביניהם על סכום המשמש במקרה תביעה כקו שעד אליו לא ישולם דבר. מעבר לסכום זה ישולם סכום הנזק בניכוי ההשתתפות העצמית. בדרך כלל, סכום סף הפיצוי גבוה משמעותית מההשתתפות העצמית.

◀ **עובד** מי שעובד אצל מעביד בתמורה. בין עובד למעבידו מתקיימים יחסי עובד-מעביד. זכויותיו וחובותיו של העובד נקבעים בחוזה העבודה האישי שבינו לבין מעבידו.

◀ **עניין מהותי** עניינים מהותיים, הם הפרטים שעל המבטח והמבטוח לגלות האחד לשני בשלביו השונים של הביטוח, לרבות בעת ההצטרפות לביטוח ובמהלך קיומו. הנחת המוצא היא שלו ידע המבטח על עניינים אלה, היה לכך השפעה על נכונותו לקבל את המבטוח לביטוח ו/או להמשיך לבטחו. באופן דומה, על חברת הביטוח ו/או שלוהיה לרבות סוכן הביטוח, ליידע את המבטוח אודות מלוא התנאים הדרושים לו כדי לשם ההתקשרות בעסקת הביטוח, ולוודא כי הוא מבין את משמעותם ומסכים להם. יש לזכור כי חוזה ביטוח הוא חוזה לכל דבר ועניין ולפיכך, חלים על חוזה הביטוח עקרונות דיני החוזים ובכלל עקרון תום הלב וחובת הגילוי הנאות. למרות זאת ניתן לראות התייחסות לחלק מחובות אלה באופן ספציפי לתחום הביטוח בסעיף 6 של חוק חוזה הביטוח. גם פסיקת בתי המשפט נתנה התייחסות לא אחת ביחס לחובות הגילוי הקיימות בתחום הביטוח.

◀ **פוליסה על בסיס מועד הגשת התביעה (CLAIMS MADE) – פוליסה** בה המועד הקובע לצורך הכיסוי הביטוחי מתייחס למועד בו הוגשה תביעת הנזיקין ובתנאי שהאירוע בו נוצרה עילת הנזק חל בתקופה בה הייתה פוליסה בתוקף, או בתקופה למפרע

הנקובה בה (ראה להלן: תקופה רטרואקטיבית).

- ◀ **פוליסה על בסיס קרות האירוע (OCCURENCE)** פוליסה בה המועד הקובע לצורך הכיסוי הביטוחי מתייחס למועד בו קרה האירוע נשוא התביעה.
- ◀ **פיצוי** סכום ביטוח מוסכם מראש שישולם למבוטח בקרות מקרה הביטוח (מקובל בביטוחי תאונות אישיות, ביטוחי חיים וכו'). עיין בערך "שיפוי".
- ◀ **פיצויים עונשיים / פיצויים לדוגמא** פיצויים המוענקים בנוסף ובנפרד מהפיצויים הניתנים לתובע כדי לפצותו על הנזק הישיר שנגרם לו – והנועדים להעניש את המזיק בשל מעשה שעשה בזדון או בחוסר-אכפתיות, על מנת ללמדו לקח ולהרתיע אחרים מלעשות (די נדיר במשפט הישראלי – בדי"כ לא מכוסה בפוליסות הביטוח הישראליות גם אם הן נועדו לפעילות חו"ל).
- ◀ **קבלן עצמאי** אדם המקבל על עצמו לבצע עבודה מסוימת לפי תנאים מוסכמים ובשכר כולל קבוע מראש, ולא בשכר שעת, יומי או חודשי, להבדיל מעובד (עובד – ראה לעיל).
- ◀ **ריקול / RECALL –** ראה בערך "השבת מוצרים".
- ◀ **רשלנות –** מעשה או מחדל שאדם סביר/בעל מקצוע סביר היה עושה או לא עושה באותן נסיבות.
- ◀ **רשלנות תורמת** מעשה או מחדל של הנפגע שתרם ברשלנותו לקרות או לגודל הנזק. אשמו של גורם הנזק אינו פוטר את הנפגע מלנקוט בזהירות הסבירה כלפי עצמו.
- ◀ **שומר חנים** מי ששומר על נכס בחינם שלא תמורת שכר, במקרה של גניבה או אבידה לאותו רכוש, פטור השומר מלשלם לבעל הרכוש את שווי (למעט אם הנזק נגרם ברשלנות השומר).
- ◀ **שומר שכר** מי ששומר על נכס תמורת שכר, במקרה של גניבה או אבידה לאותו רכוש, יהיה עליו לשלם לבעל הרכוש את שווי (למעט אם הנזק נגרם עקב נסיבות שלא יכול היה לצפותן מראש).
- ◀ **שיפוי** תשלום למבוטח או בשם המבוטח סכום כמידת הנזק הכספי שנגרם למבוטח או הסכום שנתבע מהמבוטח ואושר בפסק דין או בפשרה.
- ◀ **תגמולי ביטוח** סכום הכסף שעל המבטח לשלם על פי חוזה ביטוח, בקרות מקרה הביטוח, על פי תנאי הפוליסה. תגמולי הביטוח אפשר שיהיו מלאים או חלקיים, והם מוגבלים בסכום הביטוח הנקוב בפוליסה (ראה לעיל – שיפוי, פיצוי).
- ◀ **תקופת גילוי מורחבת** תקופה שהוגדרה מראש שבה גם אם המבטח לא ימשיך את תוקף הפוליסה למשך מספר החודשים שיוסכם עליהם (בדי"כ חצי שנה), יוכל המבוטח להגיש תביעה, שהתגלתה באותו פרק זמן, לאותו מבטח על מנת שישפה אותו.
- ◀ **תקופה רטרואקטיבית** (רלבנטי בעיקר לפוליסות על בסיס מועד הגשת התביעה) תקופה למפרע המוסכמת מראש על המבטח לכסות תביעה שתוגש נגדו בהווה בגין נזק או מעשה רשלנות שאירעו באותה תקופה מוסכמת.
- ◀ **תקופת כיסוי מורחבת (RUN OFF)** ביצוע ביטוח מראש לתקופה נוספת מוגדרת לאחר שהעסק/נותן השירות הפסיקו את פעילותם. ניתן להרחיב את הכיסוי לתקופות של מספר שנים בהתאם לסיכום עם המבטח. דרוש רק בפוליסות שעל בסיס מועד הגשת התביעה.

עולים כיתה! מצטרפים להצלחה!

"עכשיו זה מוכח!!"

מגזין A, מגזין הביטוח הפנסיה והפיננסים המוביל בישראל

A מגזין חודשי בתחום הביטוח הפנסיה והפיננסים!

A כלי עבודה מרכזי, המספק לקוראי שלל מאמרים מקצועיים, ניתוחים, השוואות, רגולציה ועוד ועוד..

A למקצוענים ולשואפים למקצוענות!

